Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemoria Ett nytt system för miljösanktionsavgifter, KN2026/01561

Er beteckning: KN2026/01561

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västerbotten instämmer i huvudsak med de förändringar som föreslås i promemorian.

Länsstyrelsen avstyrker dock Klimat- och näringslivsdepartementets förslag om att rörliga miljösanktionsavgifter ska prövas av länsstyrelsen i de fall där kommunen är tillsynsmyndighet. I det fall Klimat- och näringslivsdepartementet går vidare med det förslaget vill länsstyrelsen poängtera vikten av att ökade anslag behöver ges till länsstyrelserna då möjligheten att ta ut timavgift för nedlagd handläggningstid inte medför en direkt finansiering till länsstyrelserna.

- Det behöver framgå att hänsyn ska tas till bedömningsgrunderna *beroende på vad som är tillämpligt*.
- Det behöver tas fram vägledning gällande handläggning av rörliga miljösanktionsavgifter innan den nya förordningen om miljösanktionsavgifter träder i kraft.
- Länsstyrelsen ser vidare ett behov av att se över storleken på befintliga miljösanktionsavgifter.

Rörliga miljösanktionsavgifter (6)

Förutsättningar för att föreskriva och ta ut en rörlig miljösanktionsavgift (6.1)

- Länsstyrelsen anser att det är positivt att det ska finnas möjlighet till hel eller delvis nedsättning av rörliga miljösanktionsavgifter. Förslaget innebär att det istället för

en uttömmande lista av befrielsegrunder ges större utrymme för bedömning av den beslutande myndigheten. Länsstyrelsen är i sak positivt inställd till förslaget, men ser behov av vägledning av vad som kan anses vara ursäktligt eller oskäligt (se även kommentarer på avsnitt 6.2.2 och 6.2.4).

Grunder för att bestämma det lägsta och högsta beloppet för en överträdelse (6.2.2)

- Länsstyrelsen anser i grunden att det är positivt att storleken på miljösanktionsavgiften ska bestämmas utifrån hänsyn till den finansiella ställningen hos den som begår överträdelsen, men ser att den bedömningen kräver ekonomisk kompetens hos de beslutande myndigheterna. Länsstyrelserna har bred kompetens och arbetar med flera olika uppdrag, dock prövas beslut om miljösanktionsavgifter idag i huvudsak av handläggare med huvudsaklig miljövetenskaplig kompetens. För att bedöma den finansiella ställningen kan ärendehandläggningen bli mer krävande och tidsåtgången längre.

Föreskrifter om rörliga miljösanktionsavgifter ska innehålla bedömningsgrunder (6.2.3)

- Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att det ska framgå vilka bedömningsgrunder som ska beaktas när storleken på avgiften bestäms.

Bedömningsgrunder som ska beaktas vid prövningen (6.2.4)

- I och med att förslaget innebär att samtliga bedömningsgrunder från varje rättsakt ska tas hänsyn till vid beslut av storleken på den rörliga avgiften, trots att det i flera av EU-rättsakterna inte finns uppställt krav på att samtliga ska tillämpas, anser Länsstyrelsen att det behöver framgå att hänsyn ska tas till bedömningsgrunderna *beroende på vad som är tillämpligt*. Länsstyrelsen ser i annat fall risk för en överimplementering och allt för vid tolkning.

- Länsstyrelsen ser stort behov av vägledning gällande handläggning av rörliga miljösanktionsavgifter och då särskilt kring bedömningsgrunderna, dels för att åstadkomma

effektiv handläggning, dels för att åstadkomma likartade bedömningar. Vägledningen behöver tas fram innan den nya förordningen om miljösanktionsavgifter träder i kraft.

- Ekonomiska faktorer

  För att göra bedömning av den finansiella ställningen och den vinst som den som har begått en överträdelse gjort till följd av överträdelsen krävs dels särskild kompetens dels att uppgifter finns att tillgå alternativt lämnas till den beslutande myndigheten. En hög respektive låg årsomsättning kan dessutom variera stort beroende på bransch. Länsstyrelsen ser att det finns risk för mindre effektiv handläggning när ovanstående grunder ska beaktas och ser tydligt behov av vägledning för att minska risken för olika bedömningar mellan myndigheterna.

Vem som beslutar om en miljösanktionsavgift (6.3.1)

- Länsstyrelsen avstyrker Klimat- och näringslivsdepartementets förslag om att rörliga miljösanktionsavgifter ska prövas av länsstyrelsen i de fall där kommunen är tillsynsmyndighet.

  Länsstyrelsens argument är följande:

  1. Kommunen har bättre kännedom om och en redan etablerad kontakt med verksamhetsutövaren i de fall där kommunen är tillsynsmyndighet. Därmed bedöms handläggning kunna ske effektivare av kommunen.

  2. Det är en fördel för företagen att slippa föra dialog med två olika myndigheter.

  3. Enligt förslaget ska kommunen upprätta ett, vad som bedöms omfattande, yttrande till länsstyrelsen vid överlämnande av ärendet. Det bedöms mer effektivt att kommunen handlägger ärendet direkt i stället för att administrera ett överlämnande.

  4. De överträdelser som ska överlämnas rör EU-förordningarna om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen och där överträdelserna är förhållandevis tydliga och enkla att konstatera. Kommunerna likt länsstyrelserna besitter kompetens att bedöma flera av de föreslagna bedömningsgrunderna, men de utmanande

bedömningsgrunderna som framför allt kräver vägledning, se ovan, bör gälla oavsett om kommunen eller länsstyrelsen handlägger ärendena.

- Avgift

  Enligt förslaget bör det införas möjlighet för länsstyrelsen att ta ut en timavgift för tillsyn enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken motsvarande 800 kr för varje hel timmes handläggningstid. Utöver att avgiften är låg i jämförelse med många kommuners timtaxa så är inte denna avgiftsinkomst uppräknad som en avgift som får disponeras av länsstyrelsen enligt 31 § förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

  Länsstyrelsen anser att det behöver säkerställas att tillräckliga resurser tillfaller myndigheten för handläggning av prövning av rörliga miljösanktionsavgifter genom extra anslag eller finansiering på annat sätt. Vid handläggning av kommunens ärende krävs ytterligare finansiering.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen är medveten om att aktuell promemorias uppdrag inte haft utrymme att se över storleken på befintliga miljösanktionsavgifter, men länsstyrelsen vill lyfta att det finns ett behov av att se över storleken på dessa. Länsstyrelsens bedömning är att flertalet fasta miljösanktionsavgifter idag omfattas av ett för lågt belopp för att avgiften ska uppfylla sitt syfte.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av enhetschef Magnus Langendoen med miljöhandläggare Isabell Larsson som föredragande.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå, eller ring vår växel 010-225 40 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/vasterbotten.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/vasterbotten/personuppgifter

Kopia: isabella.jonefjall@regeringskansliet.se och kn.rs@regeringskansliet.se.